

7. SANTRAUKA VISUOMENEI

Sėkmingas Jaunimo garantijų iniciatyvos (toliau – JGI) įgyvendinimas – vienas svarbiausių Lietuvoje keliamų prioritetų. Siekiant JGI tikslų, ypatinga svarba tenka Jaunimo užimtumo iniciatyvai (toliau – JUI), kurios lėšomis bus įgyvendinamos priemonės, padėsiančios spręsti nedirbančio, nesimokančio ir mokymuose nedalyvaujančio (NEET) jaunimo problemas. Sprendžiant tokias aktualias problemas kaip jaunuolių motyvacijos mokytis ir dirbti trūkumas, nepakankamas profesinio orientavimo (karjeros) paslaugų prieinamumas ir kokybė, jaunuolių darbo patirties ir kvalifikacijos trūkumas, Lietuvoje nuo 2014 m. yra įgyvendinami ir (ar) planuojami įgyvendinti tokie su NEET jaunimu susiję veiksmai: jaunuolių papildomų gebėjimų ir kompetencijų ugdymas, psichologinė socialinė rehabilitacija, minimali priežiūra, pagalba pažįstant save, socialinių ir gyvenimo įgūdžių ugdymas, motyvavimas, informavimas apie jauno žmogaus galimybes, tarpininkavimas su švietimo įstaigomis, savanorystės vietos paieška, bedarbių profesinis mokymas, darbo įgūdžių įgijimo rėmimas, įdarbinimas subsidijuojant, darbo rotacija, teritorinis judumas, savanoriška praktika, darbo įgūdžių įgijimas pagal dvišalę darbo įgūdžių įgijimo sutartį ir kitos veiklos.

Siekiant mažinti jaunimo nedarbą ir norint užtikrinti sklandų jaunuolio perėjimą iš švietimo sistemos į darbo rinką, Lietuvoje stipriname mokymą pameistrystės forma tobulindami profesinio mokymo sistemą bei didindami bendradarbiavimą su socialiniais partneriais, ypač darbdaviais, skatiname jaunuolių praktiką arba stažuotes konkrečiose įmonėse.

Taip pat siekiame užtikrinti, kad darbo paieškantiems jaunuoliams būtų prieinama visokeriopa informacija apie darbo rinką. Šią informaciją Lietuvoje teikiame darbo biržose, įvertindami jauno asmens gebėjimus bei sudarydami jo individualų užimtumo veiklos planą. Manydami, kad yra svarbu ne tik suteikti informaciją, bet ir paremti pirmuosius žingsnius darbo rinkoje, skatiname jaunuolių savarankišką darbą subsidijuodami bei remiame jaunimo verslo kūrimo iniciatyvas. Be to, skatiname ir darbdavius įdarbinti jaunuolius be darbo patirties, kompensuodami dalį darbo užmokesčio.

Aktyviai vykdome Jaunimo darbo centrų tinklo plėtrą, siekiant, kad jų paslaugų teikimas būtų užtikrintas kiekvienoje savivaldybėje jau 2016 m. Tokiu būdu didinamas paslaugų jauniems asmenims prieinamumas, paslaugų lankstumas ir patrauklumas pagal jaunimo poreikius, jaunų asmenų motyvavimas ir parengimas imtis veiksmų sąmoningai ir atsakingai kurti asmeninį bei profesinį gyvenimą, sudaromos sąlygos jauniems asmenims dalyvauti savanoriškoje veikloje ir įgyti asmeninių, socialinių, profesinių kompetencijų ir darbo patirties, taip padedant jiems pasirinkti profesiją, (re)integruotis į formaliojo švietimo sistemą ir (arba) į darbo rinką.

Sėkmingam JGI įgyvendinimui subūrėme partnerių tinklą – 2014 m. sausio mėn. ministerijų, verslo, darbdavių, darbuotojų bei jaunimo organizacijų atstovai pasirašė bendradarbiavimo memorandumą, buvo įsteigta JGI įgyvendinimo stebėsenos komisija, vykdomas dialogas su Lietuvos jaunimo organizacijų taryba, jaunimo ir su jaunimu dirbančiomis organizacijomis.

Mažėjantys jaunimo nedarbo skaičiai rodo, jog kryptingai vykdomos priemonės veiksmingos, tačiau jaunimas išsivirtinti darbo rinkoje vis dar patiria kliūčių.

Europos Sąjungos statistikos agentūros „Eurostat“ duomenimis, Lietuvoje jaunimo iki 25 metų amžiaus nedarbo pikas, pasiektas 2010 m., sudarė 35,7 proc. Nuo tada, vidutiniškai kasmet mažėdamas daugiau nei 4 proc. punktais, 2014 m. sudarė 18,3 proc. ir buvo 3,8 proc. punkto mažesnis nei Europos Sąjungos šalių vidurkis – 22,1 proc. Nepaisant to, šis jaunimo nedarbo rodiklis vis dar yra beveik dvigubai didesnis nei bendras nedarbo lygis šalyje, kuris 2014 m. sudarė 10,7 proc.

„Eurostat“ duomenimis, nedirbantys, nesimokantys ir mokymuose nedalyvaujantys asmenys iki 25 metų amžiaus (NEET), 2013 m. Lietuvoje sudarė 11,1 proc. arba 45 tūkst. visų jaunų asmenų. Tikėtina, kad didesnę jų dalis vis dar nėra užsiregistravę teritorinėse darbo biržose.

Šie statistiniai faktai įrodo, kad JGI įgyvendinimas, tinkamos JUI lėšomis finansuojamos priemonės yra labai svarbūs Lietuvos jaunimui, užtikrinant sklandžią ir tvarią jaunuolių integraciją į darbo rinką mažinant jų diskriminavimą ir sustiprinant jų padėtį darbo rinkoje.